

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Правове забезпечення охорони державної таємниці»

Освітня програма	«Інформаційне право»
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Форма здобуття вищої освіти	очна (денна)
Статус навчальної дисципліни	обов'язкова
Мова викладання	українська

1. Опис навчальної дисципліни

Показник	Значення показника
Курс (и)	1
Семестр (и)	1
Обсяг (кредити ЄКТС/години)	3 / 90
Кількість змістових модулів	2
Розподіл годин за видами навчальної діяльності:	
лекції (Л)	10
семінарські заняття (СЗ)	12
практичні заняття (ПЗ)	10
лабораторні заняття (ЛЗ)	
індивідуальні завдання (ІЗ)	
самостійна робота (СР)	58
форма підсумкового контролю (семестр)	Диф. Залік (1 семестр)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Мета та основні завдання вивчення навчальної дисципліни

Мета: формування у студентів ґрунтовних знань щодо заходів охорони державної таємниці в установі та набуття умінь щодо практичного застосування організаційно-правових підходів, способів, методів та механізмів захисту відомостей, які становлять державну таємницю.

Завдання:

- сформувати у студентів знання та уміння про основні організаційно-правові заходи охорони державної таємниці в Україні;
- виховати у студентів усвідомлення важливої ролі органів СБ України у забезпеченні охорони державної таємниці.

2.2. Результати навчання

Обов'язкова навчальна дисципліна «Правове забезпечення охорони державної таємниці» спрямована на досягнення програмних результатів навчання, які в інтегрованому (синтезованому) вигляді визначені у профілі освітньо-професійної програми «Інформаційне право» (схвалено Вченою радою НА СБ України від 26.06.2025, протокол № 6), а саме:

РН3	Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження
РН4	Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем,

	що постають з цього дослідження, аргументувати висновки
PH6	Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи
PH7	Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання
PH8	Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності
PH14	Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування
PH15	Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування
PH18	Демонструвати знання положень міжнародних правових актів, що стосуються регулювання інформаційних відносин, інформаційної безпеки, захисту інформації з обмеженим доступом, відносин права інтелектуальної власності
PH21	Оцінювати правомірність діянь суб'єктів інформаційних правовідносин. Прогнозувати рішення уповноважених державних органів щодо конкретних ситуацій у сфері інформаційних правовідносин

3. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів, тем навчальних занять	Кількість годин					
	Усього	Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СР
1	2	3	4	5	6	7
Семестр						
Змістовий модуль 1. Державна інформаційна політика у сфері охорони державної таємниці						
Тема 1. Основні організаційно-правові заходи охорони державної таємниці Охорона державної таємниці в Україні.	62	8	8	6		40
Лекція 1. Загальні засади державної інформаційної політики у сфері охорони державної таємниці		2				
Самостійна робота 1. Система охорони державної таємниці в Україні						10
Семінарське заняття 1. Державна таємниця як складова державної інформаційної політики в Україні			2			
Лекція 2. Віднесення інформації до державної таємниці. Роль державних експертів з питань таємниць		2				
Самостійна робота 2. Віднесення інформації до державної таємниці. Роль державних експертів з питань таємниць						10
Семінар 2. Засекречування та розсекречування матеріальних носіїв секретної інформації			4			
Лекція 3. Надання, переоформлення та скасування допуску до державної таємниці громадянам України		2				
Самостійна робота 3. Оформлення громадянам України допуску до державної таємниці						10
Семінарське заняття 3. Надання, переоформлення та скасування допуску до державної таємниці громадянам України			2			
Лекція 4. Доступ до державної таємниці: осоловості правового регулювання		2				
Практичне заняття 1. Надання доступу до державної таємниці				4		
Самостійна робота 4. Оформлення доступу до державної						10

таємниці іноземцям та особам без громадянства						
Модульний контроль				2		
Всього годин за модуль 1	62	8	8	6		40
Змістовий модуль 2. Контроль за дотриманням законодавства у сфері охорони державної таємниці						
Тема 2. Реалізація контрольних повноважень у сфері охорони державної таємниці	28	2	4	4		18
Лекція 1. Контроль у сфері охорони державної таємниці		2				
Самостійна робота 1. Надання, переоформлення, зупинення дії або скасування дозволу на провадження діяльності, пов'язаної з державною таємницею						8
Семінарське заняття 1. Організація та проведення перевірок стану охорони державної таємниці			4			
Практичне заняття 1. Надання, переоформлення, зупинення дії або скасування дозволу на провадження діяльності, пов'язаної з державною таємницею.				2		
Самостійна робота 3. Реалізація контрольних повноважень у сфері охорони державної таємниці						10
Модульний контроль				2		
Всього годин за модуль 2	28	2	4	4		18
Підсумковий контроль (форма)	Диференційований залік					
Всього годин за дисципліну	90	10	12	10	-	58

Організаційно-методичні вказівки до проведення навчальних занять та контрольних заходів:

- планувати навчальні заняття у послідовності, зазначеній в структурі навчальної дисципліни;
- проведення лекцій і семінарських/практичних занять планувати у різні дні;
- при плануванні враховувати, що при проведенні всіх аудиторних занять в режимі офлайн використовується аудиторія, де є мультимедійний проектор та Інтернет;
- диференційований залік проводиться на останньому практичному занятті з дисципліни після завершення вивчення всіх тем.

4. Основні методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

1. За джерелом інформації:
 словесні: лекція (традиційна, проблемна) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій, семінари, пояснення, розповідь, бесіда;

наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

2. За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3. За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4. За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

навчальні дискусії;

створення ситуації пізнавальної новизни;

створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

Складання конспекту з теми модуля за заданим або самостійно складеним планом.

Підготовка доповідей з теми модуля.

Розробка тестових завдань з теми модуля.

Добір додаткового теоретичного та ілюстративного матеріалу.

Написання самостійної роботи з теми модуля.

5. Оцінювання результатів навчання

5.1 Результати навчання здобувача вищої освіти з навчальної дисципліни оцінюються за 100-бальною шкалою як сума балів поточного та підсумкового контролю із застосуванням наступних вагових коефіцієнтів, загальна сума яких дорівнює 1:

Вид контролю	Ваговий коефіцієнт
Поточний контроль (К)	0.6
Підсумковий контроль (ПК)	0.4

Підсумкова семестрова оцінка (PCO) обчислюється за формулою: $PCO=K+ПК$

5.2. Складниками для обчислення балу поточного контролю здобувача вищої освіти є:

Види навчальної діяльності	Кількість балів (максимальна)
Робота на лекціях (ведення конспекту лекцій або інше)	1
Робота на семінарських заняттях	5
Робота на практичних заняттях	5
Робота на лабораторних заняттях	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5
Виконання індивідуальних та/або групових завдань	-
Виконання модульної контрольної роботи	5

Мінімальна кількість балів для допуску до підсумкового контролю – 36 балів

5.3. Шкала оцінювання здобувача вищої освіти

Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100	<i>Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок.</i> Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.
B	84-89	<i>Дуже добре – вище середнього рівня, але з кількома помилками.</i> Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.
C	75-83	<i>Добре – загалом правильна робота, але з певною кількістю помилок.</i> Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.
D	65-74	<i>Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків.</i> Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.
E	60-64	<i>Достатньо – виконання задовольняє мінімальні вимоги.</i> Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.
FX	35-59	<i>Незадовільно – потрібна додаткова робота.</i> Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу
F	1-34	<i>Незадовільно – потрібна значна додаткова робота.</i> Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.

6. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

Рекомендовані джерела інформації

Основна література:

1. Охорона інформації з обмеженим доступом у ході здійснення міжнародного співробітництва : збірник міжнародних договорів України з питань охорони інформації з обмеженим доступом / уклад. : О. Храмов, О. Развадовський, К. Чернікова. Київ : СБ України, 2024. 379 с.

2. Державна таємниця як складова національної безпеки України: охорона та доступ до державної таємниці; законодавче забезпечення державної таємниці; відповідальність за розголошення державної таємниці; особливості дотримання державної таємниці під час відправлення правосуддя; особливості регулювання в особливий період та під час воєнного стану / Укл. : Джус О.А., Золотарьова М.К., Копотун І.М., Макарова Т.П., Микитюк М.А., Павлюк О.О., Пасіка С.П., Петков С.В., Скриньковський Р.М., Сопільник Л.І., Чубенко А.Г., Шевченко А.М. Київ. ВД «Професіонал», 2023. 438 с.

3. Князев С.О. Організація спеціального діловодства в установі: Навчальний посібник: Вид-во НА СБ України, 2022. 64 с.

Допоміжна література:

1. Міжнародне співробітництво у сфері охорони державної таємниці: навч. посіб. Т.Ю. Ткачук, А.М. Гуз, С.О. Князев та інші. Київ: Наук.-вид. відділ НА СБ України., 2019.

2. Іноземний досвід правового регулювання охорони державної таємниці: навч. посіб. С.В.Болдир, А.М.Гуз, С.О.Князев та ін. К. Нац. акад., СБУ, 2019. 140 с.

3. Гуз А.М., Касперський І.П., Князев С.О. Організація захисту інформації з обмеженим доступом: Навчальний посібник. Київ: Нац. акад., СБУ, 2018. 252 с.

4. Організаційно-правові основи захисту службової інформації: навч. посіб. /І.П.Касперський, С.О.Князев, О.І.Матяш та ін. Київ: Нац. акад. СБУ, 2017. 120 с.

5. Організація діяльності режимно-секретних органів в Україні: Навчальний посібник / В.І. Журавель, С.О. Князев, О.І. Матяш. Київ: Вид-во НА СБ України, 2016. 160 с.

6. Князев С.О., Романенко І.В., В.В.Макаренко, О.В. Гоц. Спеціальний порядок допуску громадян до державної таємниці: навч. посіб. Київ: Нац. акад., СБУ, 2019. 92 с.

Нормативно-правові акти

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР Відомості Верховної Ради України. 1996 р. № 30. Ст. 141.

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 р. № 8073-Х. Дата оновлення: 17.07.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення: 12.08.2025)

3. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. Дата оновлення: 17.07.2025. Дата оновлення: 01.05.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/> (дата звернення: 12.08.2025)

4. Кримінальний процесуальний кодекс: Закон України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI. Дата оновлення: 01.08.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 12.08.2025)

5. Про державну таємницю: Закон України від 21.01.1994 № 3856-XII: станом на 05.08.2025 р. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12> (дата звернення: 05.08.2025).

6. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01. 2011 р.№ 2939-VI. Дата оновлення: 08.08.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text> (дата звернення: 12.08.2025)

7. Про Стратегію інформаційної безпеки: Указ Президента України від 15.10.2021 р. № 685/2021. Введення в дію від 30.12.2021. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0080525-21#Text> (дата звернення: 12.08.2025).

8. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України ВВР. 1992. № 22. ст. 303. Введення в дію від 30.12.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0080525-21#Text> (дата звернення: 12.08.2025).

9. Про Службу безпеки України: Закон України ВВР. 1992 № 227. Дата оновлення: 08.08.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text> (дата звернення: 12.08.2025).

10. Про інформацію: Закон України ВВР. 1992. № 48. Ст. 650. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12> (дата звернення: 05.08.2025).

11. Про національну безпеку України: Закон України ВВР. - 2018. № 31. Ст. 241.

12. Про міжнародні договори України: Закон України ВВР. - 2004. - № 29 - Ст. 75.

13. Про доступ до публічної інформації. Закон України ВВР. - 2011. - № 32. - Ст. 314.

14. Про контррозвідувальну діяльність. Закон України ВВР. - 2003. - № 12. - Ст. 89.

15. Про Положення про порядок підготовки документів щодо надання доступу до державної таємниці іноземцям та особам без громадянства. Указ Президента України від 17 липня 2006 року № 621.

16. Про деякі питання передачі державної таємниці іноземній державі чи міжнародній організації. Указ Президента України від 14.12.2004 № 1483/2004.

17. Про Перелік посадових осіб, на яких покладається виконання функцій державного експерта з питань таємниць. Указ Президента України від 19.06.2020 № 190/2020.

18. Про затвердження Типової інструкції про порядок ведення обліку, зберігання, використання і знищення документів та інших матеріальних носіїв інформації, що містять службову інформацію. Постанова Кабінету Міністрів України від 19 жовтня 2016 року № 736.

19. Про затвердження Переліку психічних захворювань (розладів), які можуть завдавати шкоди охороні державної таємниці і за наявності яких допуск до державної таємниці не надається. Наказ Міністерства охорони здоров'я України та СБ України від 13 травня 2002 року № 174/136.

20. Про вдосконалення порядку державної реєстрації нормативно-правових актів у Міністерстві юстиції України та скасування рішення про державну реєстрацію нормативно-правових актів. Наказ Міністерства Юстиції України від 12 квітня 2005 року № 34/5.

21. Про затвердження Інструкції про порядок ведення обліку, зберігання, використання і знищення документів та інших матеріальних носіїв інформації, що містять службову інформацію у Службі безпеки України. Наказ СБ України від 30 травня 2017 року № 320.

